

NOV SUSRET S FAUSTOM

Pa dobro, istina je da je ovo delo toliko višeslojno, da se može sagledavati sa toliko stanovišta, da bismo o njemu mogli dugo nagađati. I to je ono što radi moj dobar prijatelj Djordje koji mi stalno - ne znam kako da mu zahvalim na tome - daje „domaći zadatak“. Ovog puta pokušava se otkriti kako Faust prelazi iz duše razuma u dušu svesti. Pa, da bismo postigli ovu svrhu, po mom mišljenju, da bismo je pokušali razumeti u celosti, moramo imati istorijski pregled događaja.

U početku, tokom prvih faza duše osećaja, Hristovo svetlo koje je stiglo sa Sunca Jahve je reflektovao sa Meseca na Zemlju, posebno na jevrejske ljude čija je odgovornost bila da pripreme ljudsko telo koje je u stanju da prihvati Hrista. Za to vreme, u toj okolnosti, ljudska duša, povezana sa bogovima, primila je zakon direktno iz duhovnih svetova, zbog toga su ga morali nadgledati bogovi. Međutim, u progresivnoj evoluciji čovečanstva zakon je trebao da postane moralna odgovornost pojedinaca, odnosno, morao je da se postavi unutar ljudskog bića da bi bila potpuna odgovornost čoveka.

Ako napredujemo postajanjem, u grčkoj kulturi čovek dostiže dušu razuma. Ovo je korak kojim će se kompletirati, na konačan način, silaženje započeto Padom. To je činjenica kojom čovek postaje čovek. . . potpuno zemaljsko biće. Ali, s ovim očiglednim „dostizanjem dna“, istovremeno se otvara se mogućnost uspona, mogućnost koja se oblikuje Hrišćanskim impulsom koji se pojavljuje u Misteriji Golgote.

Takođe je tačno da je vidovitost koja je jednom dostigla rang univerzalnog izgubljena od osmog veka nadalje. I od ovog trenutka, u novoj okolnosti, čovek se počinje osećati ugodno na Zemlji. Takođe će postojati još jedna mogućnost, sa ovom pobedom i u udaljavanju od tutorstva bogova omogućena je pojava mnoštva skeptika, ljudi u kojima vlada sumnja i ravnodušnost. Uprkos tome, kod mnogih ljudi ovo razdvajanje je

još uvek bilo toliko naporno da su duše, naročito u poteškoćama, još uvek tražile pristup bogovima, pošto je stečena priprema još uvek bila nedovoljna da bi se sama suočila sa protivnicima.

Opasnost je tada bila ta, s obzirom na novu situaciju, u kojoj je čovek zaboravio svoje poreklo, upravo kada mu se stavila prilika da započne uzlazni put. Dihotomija koja je predstavljena je jednostavna, pred njih je predstavljena mogućnost izbora između DOBRA ili ZLA. Ako bi krenuli putem DOBRA, vremenom bi mogli doći do svesnog saznanja o duhovnim svetovima; šta sada nije donirao, već postignuto sopstvenom voljom iz SLOBODE. I upravo je ovaj put, koji je ispunio Hristos svojom žrtvom,, budući da - do sada, do ovih novih okolnosti - direktna percepcija duhovnih sveta sprečavala je ovu AUTONOMIJU. Upravo treba da se zatamne ovi svetovi pred ljudskim očima kako bi, sami iz sebe mogli da dostignu svoje VIŠE BIĆE. I to je moguće, jer od MISTERIJE na GOLGOTI, HRIST može da živi u unutrašnjosti čoveka, a da pritom uopšte ne umanju svoju SLOBODU.

Protivnici će se takođe pozicionirati u ovoj novoj perspektivi, luciferični entiteti će pokušati da ubede ljudska bića da, ako ih prate, oni sami (ljudi) mogu postati bogovi. I tako, unoseći, na ovaj način, u svet greh ponosa. Sa svoje strane, ahrimanska bića iskušavaju čoveka iz drugog ugla: "ti si zemaljski oblik i, kao takav, možeš da budeš gospodar tog sveta." Oni uključuju u postojanje greh materijalističkog egoizma.

Pojavom duše razuma čovek je - prvi put - u stanju da misli o sebi i iz sebe. I upravo se zbog ovog novog kapaciteta filozofija može pojaviti u Grčkoj. Važnije je, pre nego što se krene dalje, precizirati da je R. Steiner dao i druga imena ovoj novoj konfiguraciji koja se pojavljuje u čoveku: duša razumevanja i takođe duša intuitivna. I to je da reč GEMUTSEELE ima težak prevod, jer znači da znači nešto poput: "um koji je zagrejan srcem ljubavi i imaginativnom snagom duše". Duša u stanju instinktivne intuicije koja je rezultat zajedničke aktivnosti srca i uma.

Pa, upravo je ta duševna situacija čoveka bila izvor grčke civilizacije. Situacija koja se vremenom produžila sve do srednjeg veka. Za to vreme ljudsko biće nije bilo zadovoljno kao sada, da,

kad verujemo da smo nešto razumeli znajući delove koji čine, kako to funkcioniše, njegov opis, njegovu istoriju. . . i iznad svega, u zavisnosti od onoga što dobijamo iz analitičkih saznanja koja nam ono pruža, mi smo zadovoljni. U grčkim vremenima to nije bilo dovoljno, sam Aristotel je tražio krajnje uzroke stvari. Ono što danas izgleda nevažno, zapravo ima dug put, jer iako je istina da su Grci znali mnogo manje od onoga što mi sada znamo, a nije manja istina da je ono što su znali, da su to oni razumeli i više i bolje nego mi.

*Suprotno tome, u periodu duše svesti, glavna karakteristika je **objektivnost**, koja nije ništa drugo nego sposobnost duše da se odvoji od proučavanog predmeta. Ovu novu situaciju Štajner definiše kao "posmatračku dušu". Ovaj novi način gledanja na svet pružio je veliku razliku u odnosu na one druge drevne narode, jer su oni bili duboko ujedinjeni sa vanjskim svetom, od koga sebe nisu smatrani nečim odvojenim. Danas svet vidimo kao nešto nezavisno od nas; nešto što moramo iz daleka da razumemo „sami od sebe“, to jest odvojeno od čoveka. Upravo je ta razlika ono odakle se postavlja odlučujuće pitanje:*

Kako da mi kao subjektivna bića, možemo da upoznamo objektivni svet?

Upravo se u sadržaju ovog pitanja pojavljuje ljudska želja da spozna sebe. Discipline poput psihologije, antropologije, fiziologije, psihoanalize proizilaze iz ovog pitanja kao nužnost. . . i svi pokušaji koji su se činili i koji se čine u težnji osvajanja ove mogućnosti. Zanimljivo, jer se u ovom eseju o poznavanju objektivnog sveta u biću čoveku se pojavljuje potreba da se promeni, iz njegovih subjektivnih ideja.

Mora se potvrditi da je do 1413. godine, datuma kada se završava period duše razuma, na svetu bilo malo ljudi koji su mogli da dožive u svojoj unutrašnjosti jedno Ja, tako da je na tom svetu prevladavala svest grupe, grupne duše. Nažalost, ovaj se koncept još uvek nije izgubio, uprkos vremenu koje je prošlo, na mnogim

mestima na planeti. Zone u kojima nije izgubljen emocionalni osećaj pripadnosti dobro definisanoj celini, podređujući na taj način individualnost, Ja, emocionalnom osećaju koji potiče iz grupe. Zaboravljajući, na ovaj način, krajnji uzrok: **NJEGOVE PRIPADNOSTI SVOM ČOVJEČANSTVU**. To mnogim ljudima uskraćuje mogućnost delovanja u svetu sa potpunom vanjskom i unutrašnjom neovisnošću, što stvara probleme u komunikaciji i razvoju u novim oblicima suživota koji čovečanstvu treba budućnost.

I uvek, kada se putevi razilaze, postavlja se pitanje:

Kako se promena proizvela, kako se transformisao čovek?

Prvo što možemo da pronađemo na našem putovanju kroz istoriju je da su Grci, licem u lice pred Babiloncima i Egipćanima, počeli da brinu o spoljnom svetu i zemaljskom životu. To je uopšteno, ali ono što je zaista važno u ovom procesu je da je Ja počelo da se pojavljuje u određenim istorijskim ličnostima. To je, na primer, stvorilo u grčkoj duši osećaj odvojenosti, jer je za njih shvatanje sveta počelo biti jasnije. Ako pratimo Homerov rad i budemo dobri u posmatranju, razmotrićemo, u principu da je čak i imao poteškoće u razlikovanju boja, davao je nebu bronzanu boju, čineći ga sličnim onom koji pretpostavlja štit ratnika, s druge strane, njegovi likove oni nisu mogli da deluju u svetu bez intervencije bogova. Bogovi koji se već počinju distancirati u Euripidu i u sofistima. Čak i u samom Homeru, takođe se može uočiti isti napredak u tom procesu, u onoj udaljenosti od bogova, Ulisses, koju je Atena čak savetovala, već je nezavisniji junak od onih iz Iliade.

Egipćani, Babilonci i Jevreji koji su vođeni iz duhovnih svetova preveli su ovu zavisnost u monarhijske oblike vladanja, gde je monarh bio predstavnik boga na zemlji. Novost koju donosi duša razuma čini ove arhaične forme nemogućim. Počinju da se pojavljuju u grčkim gradovima, mada ne dosežu atinske demokratske forme, ukidanje monarhija što je zamenjeno

oligarhijama. Promena je bitna, budući da je korak koji vodi iz verovanja u nepogrešivost monarha reprezentativan, kao što smo već rekli, od božanstva, od strane oligarhija ili manje ili više demokratskih pokušaja, gde je najvažnije kolektivno znanje, a ne pojedinac, bilo na aristokratski način ili u celini građana. Od tog osvajanja oni smatraju, čak mrze, stanovnike drugih gradova kao strance. Njihov identitet bio je toliko jak, toliko ih je obeležilo pripadnost njihovom gradu, da je za njih smrt bila bolja od izgnanstva, jer su u egzilu bili izgubljeni daleko od one „domovine“ koja im je pružala sve što jesu i sve što bi postali da budu.

Vlada bogova, tada je, zamenjena tipovima vlasti objašnjenim u grupnoj duši, ili postignutim kolektivnom voljom ili grupom njih.

To mi se čini dovoljno za prvi susret sa temom. Pokušavam da na šematski način sledim tok istorije, do trenutka kada se Faust pojavio, koji je razlog naše brige. Pozivam vas da nastavite da doprinosite ovom radu, jer bez prisustva svih vas bilo bi nemoguće da Đorđe izvrši tako veličanstven zadatak koji obavlja, a da se ja, posvetim da u svojim ograničenim mogućnostima ispunim njegove potrebe. Ponosan sam na sve vas i izvinjavam se, ako ponekad - što će sigurno biti dovoljno - ne mogu da ispunim vaša očekivanja. Veliki zagrljaj.

Antonio Martínez Alcalá

Valencija, Španija, 2020